

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta/-tky: Pavla Aubrechtová

Název práce: Diagnostika struktury pregramotnostních dovedností s využitím online nástrojů vzdálené komunikace

Vedoucí práce: doc. PhDr. Gabriela Seidlová Málková, Ph.D.

Oponent: PhDr. Miroslava Nováková Schöffelová, Ph.D.

1. Formální stránka práce:

Po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Místy by bylo dobré provést korekturu formátu (například odstranit nadbytečné mezery mezi odstavci). Za závažnější považuji, že na více místech chybí zdroje (citace) (např. str. 5,6,7,8,10).

Sekundární zdroje by bylo vhodné uvádět pouze v případě nedostupnosti zdrojů primárních. Zdroje jako Zelinková, Matějček apod. jsou běžně dostupné, a proto by bylo vhodné nespolehat se na interpretace v sekundárních zdrojích.

Formulace jsou místy krkolomné s nepřesnostmi zejména v terminologii (například na straně 2 se hovoří o hypotéze, ačkoliv se o hypotézu nejedná, str. 27 viz dále).

2. Teoretické uvedení do problematiky:

Text teoretické části v zásadě splňuje požadavky na bakalářskou práci. Text je místy nesourodý, jednotlivé pasáže v některých případech řazeny za sebe bez návaznosti či jasné linky. Místy jsou vkládány přímé citace, které ale nemají jasnou vazbu na text, který předchází a následuje (viz například definice specifických poruch učení na straně 14).

Za zdařilou považuji kapitolu 3.2. která poskytuje velmi dobrý přehled online nástrojů pro diagnostiku včetně výzkumů, které sledovaly vliv způsobu administrace (face to face versus online) na odpovědi. V této, zřejmě pro autorku klíčové kapitole, je zřetelná dobrá rešeršní práce a orientace v tématu.

V celé kapitole 2 je velmi znát, že autorka čerpá v mnoha částech z jediného zdroje, resp. z několika málo zdrojů od jedné skupiny výzkumníků a svoje tvrzení neověřuje v alternativních zdrojích a u jiných skupin autorů resp. výzkumných týmů. Viz např. na str. 11 autorka uvádí: „*Na základě hned několika výzkumů (Caravolas 2012, 2013) se schopnost rychlého jmenování jeví jako velice silný prediktor*“. Ve skutečnosti ale uvádí pouze dva výzkumy jediné autorky, přestože RAN je dovedností, kterou zkoumají i jiné výzkumné týmy a dá se nalézt mnoho dalších výzkumů, které toto potvrzují, ale i zpochybňují. Autorka však různé přístupy zde ani jinde vzájemně neporovnává, nekonfrontuje a ve většině přístupů ani nezmiňuje. Vypovídá to o poměrně povrchovému porozumění tématu, což ale odpovídá bakalářskému stupni studia, tudíž je možno brát tento podnět spíše jako výzvu do budoucna.

Při obhajobě prosím o vysvětlení některých nepřesných či zavádějících formulací:

„*Stejně tak se dítě učí mluvit až v závislosti na rozvinutém fonematickém povědomí, tedy v závislosti na slovech, které do té doby slyší pouze jen jako zvukové jednotky, tzv. fonémy*“

Domnívá se autorka, že fonematické povědomí je předpokladem pro to, aby se dítě naučilo mluvit?

„Dítě se učí číst již ve chvíli, kdy se seznamuje s grafickou stránkou jiných objektů, typicky například obrázků nebo předmětů, které vnímá okolo sebe.“

Obávám se, že zde došlo k chybné interpretaci studované literatury.

3. Metodologie:

Bylo by dobré ujasnit si, co je cílem práce a lépe formulovat metodologické postupy a design výzkumu. Kopíruji pro ilustraci jednu z nejasných a krkolomných formulací:

„Z toho důvodu se budu snažit prokázat užití administrace s využitím nástroje vzdálené komunikace. Na základě analýzy výsledků testů se může projevit hned několik variant.“

Podobné formulace je třeba zrevidovat směrem k větší odbornosti, kultivovanosti a jasnosti vyjadřování. **Prosím o objasnění tohoto příkladu u obhajoby.**

Na str. 27: *„Výzkum k prokázání mé výzkumné otázky“* – výzkumné otázky se neprokazují, nýbrž se na ně odpovídá.

Prosím o vysvětlení velmi nejasné formulace výzkumné otázky: *„zda bude provedení diagnostiky pregramotnostních dovedností skrze nástroj vzdálené komunikace vykazovat podobně probíhající proces administrace vybraného souboru testů jako prezenční forma a celkový úkon diagnostiky bez toho, aniž by byl právě způsob administrace testu a jeho podmínky k zadání překážkou pro kvalitu testování“* Z dalšího textu vyplývá, že půjde pouze a jen o porovnání výsledků testů v prezenční a vzdálené formě. Ve formulované otázce se ale hovoří o hodnocení a porovnávání průběhu administrace – jak se bude sledovat? Dále se autorka v otázce zmiňuje o kvalitě testování – jak přesně se bude kvalita posuzovat?

V popisu vzorku je značný chaos. Autorka uvádí, že vzorek tvořilo 35 dětí (18 a 17 ze dvou MŠ), vzápětí uvádí, že testovala 29 dětí prezenčně a 24 online, což činí celkem 53 dětí a na závěr uvádí celkový počet 55 participantů. V tabulce se jmennými kódy je pak 31 různých jmenných kódů (tedy dětí bylo zřejmě 31), z nichž některé byly testované dvakrát? **Prosím o objasnění.** Nerozumím smyslu tabulky a uvádění jakýchsi procentuálních hodnot (o etickém hledisku viz níže).

Odstavce na straně 31-32, které popisují výsledky výzkumů, nepatří do sekce metodologie, ale do úvodní teoretické části.

V popisu nástrojů pro sběr dat autorka popisuje baterii, ale chybí vysvětlení proč, na základě čeho byly vybrány ty testy, které byly vybrány. **Prosím o vysvětlení.**

Ad kapitola 6.4. – pokud tomu rozumím správně, většina dětí absolvovala testování dvakrát zcela totožným testem – jednou prezenčně a jednou online. Nedostaly různé varianty, ale zcela totožný soubor podnětů, a to s velmi malým časovým odstupem. Pokud je tomu tak, nelze porovnávat výsledky jako dvě nezávislá měření (navíc dle sekce výsledky to vypadá, že byl použit pro měření u stejných dětí test určený pro nezávislé výběry?). Při online administraci byly dětem předloženy stejné stimuly, které již znaly, v některých případech dokonce ještě test administrovala učitelka (jak autorka uvádí „mimo měření“, takže děti test absolvovaly třikrát). Takový design zásadním způsobem ovlivňuje výsledky (například u testu spojování obrázků a slov je to patrné a logické) a při nejmenším by to mělo být zmíněno

v limitech práce. Dále nerozumím (není vysvětleno), proč byl limit u testu spojování obrázků a slov navýšen na 4.

Dále mám otázky k použitým statistickým metodám. Za jakým účelem byl použit a na jakou otázku měl odpovědět použitý Shapiro Wilkov test? (V práci není vysvětleno). Jaký typ T-testu studentka použila? Na základě čeho studentka zvolila pro porovnání právě T-test? (Opět není vysvětleno). Uvádí: „*Z důvodu malého vzorku se mi nedařilo sestavit analýzu neparametrické varianty t testu, volím tedy parametrickou variantu*“. **Prosím o důkladné vysvětlení tohoto postupu a objasnění rozdílu mezi parametrickými a neparametrickými testy, kdy a proč se který typ užívá, a z jakého důvodu a základě čeho zvolila testy, které zvolila. Toto považuji za klíčové téma obhajoby.**

Výsledky a diskuse

Hypotézy jsou chybně formulované a liší se v metodologické sekci a sekci výsledky – **prosím v rámci obhajoby upravit s oporou o metodologickou literaturu.**

Tabulky 4 a 5 uvádějí hodnoty „všech testů“ (hrubé a standardní skóre) – znamená to, že uvádí průměrné výsledky dohromady pro oba způsoby administrace? **O čem tyto výsledky mají vypovídat? Na jakou otázku mají odpovědět?**

Prosím o vysvětlení a interpretaci p hodnot uvedených v tabulce 6.

Cituji jeden z výsledků: „*Pro výzkum stěžejní test, Spojování obrázků je vyobrazen v původním a navýšeném časovém limitu. Pro původní, testovou baterii stanoveném limitu se hodnoty dětí ($M=101$, $SD=13,5$ $p=0,103$) odlišují již od formy online administrace ($M=183$, $SD=245$ $p=1,337$)*“

Na základě čeho tvrdí, že se hodnoty odlišují? Na jaké hladině významnosti? Může studentka vysvětlit p hodnotu a tento svůj závěr komisi?

Prosím o důsledné vysvětlení výsledků a jejich interpretaci. V sekci výsledky jsou pouze uvedeny tabulky s hodnotami, bez jakéhokoliv vysvětlení či interpretace. Diskuse je omezená pouze zopakováním výsledků, které jsou interpretovány v jednom odstavci (str. 51) a není zřejmé, že by studentka svým výsledkům porozuměla.

V rámci obhajoby je nutné prokázat, že studentka má dostatečně osvojené metody analýzy, rozumí, proč volí metody, které volí a celkově porozuměla podstatě celého výzkumného problému, dokáže správně sestavit hypotézy a jednoznačně je potvrdit či vyvrátit a zejména pak dokáže správně výsledky interpretovat. Z práce samotné to zřejmé není.

Diskuse v práci zcela absentuje. Jedná se pouze o shrnutí výsledků (navíc jen uvedení hodnot z tabulky). Není přítomna interpretace, zhodnocení a už vůbec komparace či konfrontace s jinými výzkumy a odbornou literaturou. Diskusi považuji za zcela nedostatečnou a vyžadující přepracování.

4. Etická stránka výzkumu

V práci není dobré uvádět konkrétní názvy či adresy výzkumných subjektů – v tomto případě mateřských škol (viz str. 28) a už vůbec ne kódy dětí, navíc s uvedením, jak se přesně jmený

kód tvoří (viz str. 37). V podobě, v jaké autorka vzorek popisuje, by snadno identifikoval pedagog či rodič konkrétní děti.

5. Závěr

Práce se věnuje aktuálnímu a potřebnému tématu a má jasný praktický přesah. Při jeho kvalitním zpracování by se mohlo jednat o vynikající počín přínosný pro psychologickou diagnostiku.

Práce ovšem vykazuje mnohé metodologické i jiné nepřesnosti, nedostatky a chyby. V případě, že budou v rámci obhajoby vysvětleny postupy a zodpovězeny otázky oponenta, navrhuji hodnocení **dobře**.

Pro další studium studentce doporučuji precizní studium metodologické literatury a pro další práce důslednější konzultace metodologických postupů, stanovení hypotéz, interpretace dat atd.

V Praze dne 25. 1. 2023

PhDr. Miroslava Nováková Schöffelová Ph.D.